

Рецензия

от доц. Димитър Венцеславов Василев – доцент в НБУ

на

дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен

„доктор“

по научна специалност

Музикознание и музикално изкуство

на тема:

**Ролята на ударните инструменти в
съвременната джаз музика. Влияния върху**

други музикални явления

Докторант: Венко Йорданов Поромански

с научен ръководител:

Проф. Димитър Христов, д. н.

Венко Йорданов Поромански е изтъкнат български музикант – изпълнител на ударни инструменти и преподавател в Нов Български университет. Въпреки че започва обучението си с барабани в Германия през 1982г на десетгодишна възраст, при преподавателите Клаус Дитер Блахак и Томас Шнайдер, той принадлежи на Българската школа по ударни инструменти, която по мое мнение, е една от най-успешните в света. През 1984г продължава своята подготовка в България при изтъкнатите музиканти и педагози Борис Динев, Петър Славов и проф. Добри Палиев.

През 1995г печели конкурса за барабанист в Българското Национално Радио и започва работа в Биг Бенда на БНР. Като музикант в Националното Радио взема участие в множество фестивали, концерти, телевизионни програми, студийни записи на джазова и симфонична музика, както и на българска и чуждестранна филмова музика. Също така работи с много от най-известните наши певци и инструменталисти.

През 2000г, с още трима музиканти, е основател на вокално-инструменталната група „Те“. Със същата група е носител на Първа награда на Международния медиен фестивал „Албена“ в раздел „Концерти“.

Следват много негови изяви на наши и международни сцени и фестивали, в различни проекти на джаз и рок музиканти. А в настоящия момент – от 2013г, свири със супергрупата „Фондацията“, изпълняваща най-големите български хитове в нови, акустични аранжimenti. С тази група изнася редица сполучливи концерти у нас и в чужбина.

От 2003г започва педагогическата си дейност по ударни инструменти към Департамент Музика на НБУ, където е уважаван и обичан преподавател.

Защитил е магистърска теза в Департамент „Музика“ на НБУ през 2006г на тема „Звукът на комплект барабани в съвременната Поп, Рок и Джаз музика от 70-те години до днес. Технологични особености и начини на студиен запис и звукоусилване при концертно изпълнение“. Разработката на темата представлява задълбочено изследване на звука на барабаните и съвременни подходи в звукорежисьорската практика при изработването на тяхното звучене и има голям научен принос.

Настоящата тема на дисертационния труд на Венко Поромански – „Ролята на ударните инструменти в съвременната джаз музика. Влияния върху други музикални явления“ е своеобразно продължение на творческо-изследователските му търсения и активната му музикантска и педагогическа дейност.

Мотивацията за разработването на темата е професионалният интерес на автора към джаза и ролята на барабаните в тази област, базиращи се на огромния

му професионален опит като музикант и преподавател по ударни инструменти. Авторът споменава, че има над 20 годишна кариера като музикален изпълнител, в която е имал възможност да общува с музиканти от България и от световната сцена. Както самият той изтъква – в българската литература няма изследователско-аналитични трудове, в които да е направено задълбочено изследване на ролята на ударните инструменти в джаза и функцията им в други музикални явления в съвременното изпълнителско музикално творчество. Това определя голямата значимост на изследваните проблеми в научно-приложно отношение.

Посочената цел на научния труд е да се проследи развитието на ударните инструменти от годините на ранния джаз, и да се изследва приложението им в джаза и влиянието им върху други музикални явления. Конкретните задачи – за описване и систематизиране на ударните инструменти в джаза, разглеждане на изпълнителските своеобразия в различните хронологични периоди на джаз музиката, стилите специфики и използваните технически средства в световната практика, а също и да се направи обзорен преглед на българския опит и приложението и ролята на ударните инструменти в българския етноджаз, са разгледани последователно и подробно в изложението. Отделя се място и на взаимодействието между джаза и поп музиката в България. Посочената цел и задачи са ясно и точно формулирани, и обстойно разгледани, като са подкрепени с библиография, която авторът умело е цитирал.

В началото на изложението е поднесена интересна историческа справка за появата на комплекта барабани и формирането му като цялостен инструмент. Посочени са създадените конструктивни и технологични въведения с усъвършенстването на елементите на инструментите, а също и предпочитанията и тенденциите в окомплектоването им от различните знаменитости в джаза.

Важно място докторантът отделя за педагогическата литература и терминологията в джаза. Представени са школи издадени в Европа, в САЩ и в България, които са използвани широко в учебната практика. Авторът изтъква, че посочените заглавия са почти задължителни в обучението по ударни инструменти и по-конкретно за овладяването на комплекта барабани. Обърнато е особено

внимание на термините в джаза, като тяхното представяне е съпроводено с подробни тълкувания и обяснения, тъй като в литературата съществуват множество определения с неизяснени тълкувания, а много често и напълно противоположни. Задълбоченото изучаване и правилното използване на понятия, като „суинг“, „грув“, както отбелязва авторът, ще помогне да се достигне до някои отговори, които до скоро са били известни на ограничен брой хора, занимаващи се с музикално продуцентство, а също и на такива, чиито традиции са свързани с джаза.

В разделът „Изпълнителски своеобразия в джаза“ Венко Поромански се спира на световния опит, като очертава периодите в неговото развитие и стиловете обособени в тях. Това е осъществено чрез поименно представяне на най-големите барабанисти, оставили значителна следа в своето творчество. Добре са изяснени периодите на ранния джаз, ерата на суинга, би боб, джаз рок и фюжън, чрез техните именити представители. Описанието на изпълнителските техники на световно известните музиканти – барабанисти, например Джо Джоунс, Бъди Рич, Били Кобъм, Стийв Гад, Дейв Уекл и много други, е толкова образно и картинно, че читателят убедително може да си представи техните изпълнения. Препратките към видеоматериалите, разпространявани в Интернет доказват достоверността на това твърдение.

Цитирани са мненията на световноизвестните знаменитости в джаза, чрез разбора и обективния анализ на които авторът прави интересни изводи и обобщения. Впечатляващи са интервютата с популярни български музиканти от джаз, поп и рок музиката, взети от Венко Поромански. Особено запомнящи са разказите на Теодоси Спасов, Кирил Маричков и един от най-добрите български барабанисти – Стоян Янкулов. Техните мисли и мнения, а също и прибавените коментари и размисли на автора, прекрасно се вписват в поставените цел и задачи на докторантския труд.

Значително място авторът отделя на интервюто със Стоян Янкулов, чрез думите на който се вижда трудният път, който изминава всеки музикант, за постигане на висока класа и голямо художествено майсторство.

В дисертационния труд докторантът изтъква твърде много приноси, които правят този труд особено значим. Проследявайки дългия списък с приносите се припомня, че е направен задълбочен анализ и разбор на многото компоненти на джаз музиката и присъствието на барабаните в нея. Правят по-голямо впечатление: систематизирането и описването на ударните инструменти и как се изграждат и развиват в различните периоди в джаза; описанието и оценката на най-широко използваните педагогически материали; очертаването на звуковата картина на инструмента и разполагането му във вертикалното пространство чрез въвеждане на термините темброва мелодия, тембров дисонанс, ритмически дисонанс и ритмически мотив. Не на последно място е направено обстойно разглеждане на българския опит, подкрепено с интервюта на прочутите български музиканти.

Всичко това е сторено по увлекателен и убедителен начин с достатъчно ясни изразни средства и за непрофесионален читател. Езикът на автора е достъпен за всеки, защото е лишен от прекалено сложни термини и тежки научни фрази.

Тъй като дисертационният труд на Венко Поромански, освен научно-изследователски, има и енциклопедичен характер, никак нямаше да пострада изложението, ако авторът беше прибавил и няколко снимки на посочените легендарни музиканти. Надявам се това да се случи във варианта, който ще бъде приготвен за издаване, което горещо препоръчвам на Венко.

Както е известно в музикантските и звукорежисьорските среди съществува разнообразен и неуточнен речник на наименованията на различните ударни инструменти, представляващ смесица от жаргони и чуждоезични думи, които често внасят объркване. В изложението авторът на дисертационния труд строго се придържа към лексиката на именития създател на българската школа по ударни инструменти – проф. Добри Палиев, и безспорния авторитет в музикалната култура проф. Божидар Абрашев, с което допринася за утвърждаването на единно и правилно назоваване на всеки компонент от голямото многообразие на ударните инструменти. Наред с това докторантът успява да постигне изясняване, дефиниране и обогатяване на всеобщо използваните термини в джазовата практика.

В целия обем на дисертационния труд личи голяма степен на познаване на засегнатите проблеми от авторът, върху които са направени обстойни анализи и конкретни изводи. Наличен е обоснован и добре разработен теоретичен модел на изследването и има пълно съответствие на избраната методология с поставените цели. Теоретичното изследване и анализите имат сериозна научна стойност и притежават значителен принос в областта на музикалното изкуство и музикално-образователните учебни занимания.

Считам, че направените изследвания и анализи за ролята на ударните инструменти в съвременната джаз музика – тема на докторантския труд, подкрепен с мненията на известните световни и български музиканти в изключително интересните интервюта, проведени от автора, отговарят напълно на всички изисквания и имат голяма научна стойност. Това ми дава убедителното основание да предложа да бъде присвоена на Венко Йорданов Поромански научната степен „Доктор“.

01.12.2015г

София

доц. Димитър Венцеславов Василев

доцент в НБУ